

מידענית מספר 5

לזכרו של נדב סלע

לפני שבוע נפרדנו מחברנו נדב סלע. הפעם במידענית מילים לזכרו.

פרידה מנדב

אז זהו, זה באמת קרה. אחרי התאונה באוגוסט האחרון כבר חשבתי לעצמי שאתה עוד תקבור את כולנו. הרי איך בן אדם שעובר כל כך הרבה תלאות ואסונות, מצליח לשרוד? סחבת על הכתפיים צרות שהיו יכולות להספיק למאה איש.

בכל זאת, אנסה לזכור ולהזכיר לכולנו את הרגעים הטובים. את הטיולים ביער, הריצות למחצבה דרך מטעי האבוקדו, את הצחוק המתגלגל שלך אחרי שהצלחת שוב לנצח את סבא נתן במשחק שח, את הציורים היפים שלך שתיעדו את הנוף של הקיבוץ, את השיחות שלנו על מוסיקה שאהבת, (כיאה לפוסט-טראומתי, לא הכרת משהו שהוקלט אחרי 1973...) ואת לחיצות היד החזקות

מדי שלך, גם בחודשים האחרונים.

באחת השבתות בהן באתי לקחת אותך משער מנשה לארוחה במסעדה, התנגן באוטו השיר "אלף כבאים" של להקת דודה. בבית השני התחלת לשיר יחד עם גידי גוב:

"אלף דוקטורים לא יצליחו לאשפז אותי"

אלף דוקטורים לא יצליחו לאשפז אותי

הנה שמה הרופא צועק

מתקרב אלי עם המזרק

מגיע?

לא מגיע, לא מגיע"

הצטרפתי אליך בשיר וצחקנו כמו שאף פעם לא צחקנו ביחד.

לכל אורך השנים ובעיקר לאחר מותם של סבתא פרומה וסבא נתן, ההורים שלי דאגו לטיפול בנדב. בין אם בביקורים בשבתות ובשיחות טלפון יומיות. מי ששייעה להם רבות היא נילי שדמי, שהייתה קשובה וסבלנית לכל פניה ודרישה ונמרוד שני ז"ל, שהיווה עבור נדב אח גדול ומשענת בשנים האחרונות. אני רוצה להודות גם לעמרי ולדרור, שעם משבר הקורונה והירידה במצבם הבריאותי של ההורים שלי, לקחו על עצמם חלק ניכר מהטיפול בנדב. אם ניתן למצוא נחמה כלשהי בסיפור הזה, אני חושב שסבא נתן וסבתא פרומה היו גאים על המסירות והערבות ההדדית בינינו. נוח על משכבך בשלום דוד יקר.

תום תמיר

חיים לא קלים

היו לי שני אחים, אני באמצע. עכשיו כבר לא.

נדב הגיע לעולם, יפה, עם תלתלי זהב ועיניים תכולות. גדל יפה בקיבוץ עד שהתגלו בעיות בהשתלבות במסגרות החינוכיות. בעיות שלא ממש ידעתי עליהן כי גדלתי בחינוך המשותף, בבתי הילדים ולא בבית ההורים, ולא עורבנו בבעיות. ההורים והמערכת חיפשו מסגרות מתאימות עד גיוסו לצבא.

עם גיוסו לצבא כמכונאי ציוד כבד וטנקים, עבר דברים קשים. היתה לו פציעה באחת האצבעות שנקטעה והוא עשה מאמץ להסתיר אותה. בהמשך, במלחמת יום כיפור עבר טראומה קשה בקרבות הצפון והתבשר על נפילת אחיו הבכור, יורם ז"ל.

לאחר שחרורו מזה"ל התפרצו אצלו התקפי מחלת הנפש. אני חשבתי שהמסגרת של הקיבוץ תתאים לו אך נדב הלך והסתגר ובהמשך גם לא הבין את השינויים בקיבוץ.

לתמיכה צורף אליו חונך כאח בוגר, נמרוד שני ז"ל. בהמשך נדב הועבר להוסטל בשער מנשה. כל חייו המשיך לחלום על קיבוץ מענית שאותו כל כך אהב. חיזקו אותו תחביביו – אהבת שירי ארץ ישראל והציור בגירי שמן. בעת שהותו בהוסטל, יצא כל יום, עם נמרוד, לעבודה. קודם בבית האריזה במענית ובהמשך בחממה בעין שמר. בשבתות וחגים אנחנו אווררנו אותו, לשמחתו הרבה. חשבנו שזה יהיה סידור לנצח, אבל הקורונה קטעה את הכל.

אז גם הגיעה התאונה המחרידה באוגוסט, שבה נהרג נמרוד, ונדב שרד עם פציעות פנימיות, שהובילו לאשפוזים חוזרים עד קריסת הגוף ופטירתו.

חייו היו לא קלים ובפטירתו נגאל מיסוריו. רצינו לציין ולהודות לנילי שדמי, המקשרת שלנו לקיבוץ, על עזרתה, תמיכתה וסבלנותה לאורך כל התקופה. יהי זכרו ברוך.

האחות, **שושה תמיר**.

שלושה דברים יפים

הכרתי את נדב בעיקר בשנים שהיה חולה. יש לי מעט זיכרונות משנות הנעורים. אפשר להגיד שהיו לו חיים קשים.

אני רוצה להתעכב על שלושה דברים יפים שראיתי בו.

ציורים – היו תקופות שנדב צייר. היתה לו מחברת ציורים גדולה והיא התמלאה בציורים יפים, בעיקר בימים היותר טובים שהיו לו. תמיד מרגש לראות איך האומנות טובה לכולנו – בריאים, חולים, עשירים, עניים. טובה לכל נפש.

שירים – נדב הכיר בעל פה כמעט כל שיר עברי שיש לו מנגינה. הכיר את המילים והמנגינה. היו לו המון קלטות בבית והוא שר את השירים בכל הזדמנות. השילוב עם נמרוד, שטיפל בו, הקפיץ את האהבה לשירים, לשמים. בכל הנסיעות המשותפות שלהם, ליוו אותם השירים. משמיעים ברקע ומצטרפים לשירה בקול תרועה רמה. שוב האומנות..

הדבר השלישי כבר יותר מורכב, אבל בכל זאת אזכיר כי זה נדב. **הנאומים**. היה קשה לדבר עם נדב, לשוחח איתו. אם כבר דיבר, הוא בעיקר נאם. לקח לי זמן לגלות עניין בנאומים. רציתי לדבר, לשוחח. כשהבנתי שככה נדב מדבר, חזו התקשורת איתו, למדתי להקשיב לנאום. לחפש בו את מה שנדב רוצה להגיד ולמצוא בו גם יופי וחוכמה.

בטח היו עוד דברים ששכחתי או שלא ראיתי. בשביל זה צריך את נמרוד. ניסיתי לדבר איתו אתמול כל היום. לא ענה לי... תכף נשמע את שירתו ואז נהיה כולנו יחד, החיים, המתים והמוסיקה.

תנחומי לשושה ולכל המשפחה. קשה מאד להיות משפחה שיש בה אדם חולה בנפשו. גם אם לא תמיד הייתי רגישה לכך, ראיתי וזכרתי את הקושי. ולנדב, תנוח על משכבך בשלום. מגיע לך קצת שקט.

נילי שדמי

נדב סלע

נדב נולד ב-7.11.1951 במענית, להוריו נתן ופרומה בֶּדֶק, ילד שלישי, אח צעיר ליורם ז"ל ולשושה. הוא גדל והתחנך בקבוצת "אלון" ועם סיום בית הספר היסודי עלה עם קבוצתו למוסד מבואות עירון, שם התאחדו עם קבוצה מקבילה מעין-שמר. נדב היה ילד שקט וסגור, ממושמע ודקדקן ומילא את כל חובותיו כתלמיד. בשנת 1970, עם סיום הלימודים במוסד החינוכי, התגייס נדב לצבא ושירת כמכונאי בסדנת "אל-על" של החטיבה המרחבית של רמת הגולן. מפקד הסדנה ציין את עבודתו המסורה והקפדנית של נדב ואמר שאפשר לסמוך עליו תמיד.

במלחמת יום כיפור הותקפה רמת הגולן על-ידי הצבא הסורי, וכשהתקרבו מאד לסדנת "אל-על", נמלטו עובדי הסדנה כדי להינצל. נדב נמצא כעבור יומיים תועה באזור כשהוא לבוש בבגדיו התחתונים בלבד,

והסביר כי בתושיה פשט את מדיו כדי שלא יזוהה כחייל ישראלי ויבולע לו. הוא פונה וקיבל טיפול רפואי שבסיומו שוחרר מהשירות הצבאי. המראות הקשים, שלהם היה עד בעת הקרבות ברמת הגולן, ונפילתו של אחיו הגדול והנערץ יורם בסיני, גרמו להתפרצות קשה של מחלת נפש, שכנראה לקה בה, אך לא באה לידי ביטוי עד אז.

בשנת 1974 החל לעבוד ברפת והיה רפתן מן המניין במשך כשלוש שנים. כהרגלו וטבעו עבד במסירות ובדקדקנות והחמיר עם חברי הצוות שלא הקפידו מספיק, לדעתו. עמו ברפת עבד גם מאיר שחר – ג'וני, ז"ל.

נדב מצא איתו שפה משותפת, אהב אותו מאד והיה קשור אליו רגשית. מותו הטראגי של ג'וני היכה את נדב מכה קשה, בנוסף למכה הקשה שחווה עם נפילת אחיו הבכור, והוא התקשה להתאושש.

כדי לעזור לו במצוקתו נשלח נדב להתגורר אצל משפחת אומנה במושב ישרש ועבד ברפת של קיבוץ נען. השינוי, וההתרחקות הפיזית מבית ההורים האבל והשבור, היטיבו איתו וזו היתה תקופה טובה בשבילו. מתחילת שנות ה-80 הצטרף נדב לצוות האבוקדו שהיה מורכב אז מחברי קיבוץ צעירים ומבוגרים יותר. נדב אהב מאד צמחים ועצים ועל כן אהב מאד את ענף האבוקדו. כהרגלו, היה מאד מסור ומחויב לעבודה. כשחברי הצוות ישבו לארוחת בוקר בשטח ומאוחר יותר להפסקת קפה מתמשכת, שבה דנו בעיקר

במשחקי כדורגל, היה נדב מקצר את ישיבתו וחוזר לעבודה מיד עם סיימו לאכול. בעיקר אהב נדב את עבודת גיזום העצים ממרומי המיכלזון ועסק בה בהתלהבות רבה. הוא הרגיש טוב בקרב חברי צוות האבוקדו, שהיוו בשבילו משפחה רחבה. שנים רבות אחרי שסיים את עבודתו בענף האבוקדו המשיך נדב להתעניין אצל חברי הצוות ועקב בעניין אחרי התפתחויות הענף.

באמצע שנות ה-80 לקח נדב פסק זמן מהעבודה, שהיתה חשובה ומקודשת בעיניו, ולמד שנה בקורס למחשבת ישראל במכללה האזורית מנשה. היו לנדב שני תחביבים: אהבה אינסופית לשירי ארץ ישראל

הישנים, אותם הירבה לשיר בעת שהיה הולך בשבילי מענית ואהבה שניה היתה הציור, שעסק בו כעשרים שנה. הוא צייר באופן ספונטני ואף זכה להציג את עבודותיו בתערוכה בבית חביבה.

מצבו הנפשי התערער והתדרדר מאד והוא עבר פרקי אישפוז לייצוב מצבו. נדב היה אדם בודד מאד וסגר את עצמו בפני שכניו ובני גילו. דווקא בתקופות האישפוז, כשהיה בקרב אנשים עם מצוקות בדומה לו, מצא יותר את מקומו. בתקופות טובות יותר חזר נדב למענית ועבד בבית הארזה של גלעם. הוא אהב מאד את מענית ושמח לחזור ולבקר בכל הזדמנות.

לנדב הוצמד מטפל, נמרוד שני, שליווה אותו והקפיד להקנות לו הרגלי חיים והתנהגות נאותים. נדב נקשר מאד למטפל שלו ושיתף עמו פעולה.

דף מידע מספר 5 – 17/02/2022

בשנים האחרונות התגורר בשער מנשה ועבד בחממה האקולוגית בעין-שמר, ביחמת נמרוד ובליווי, והיה אחראי על החלפת המים באצות הספירולינה שגודלו שם. לאחר שהוריו של נדב נפטרו, קיבלו על עצמם שושה אחותו ועלי בעלה לדאוג לנדב. שושה מונתה כאפוטרופסית רשמית שלו. הם דאגו במסירות רבה שכל צרכיו ימולאו, הירבו לבקרו בשער מנשה ובמענית והיו מוציאים אותו אחת לשבוע לבילוי ולמסעדה, כדי להכניס מעט גיוון ושמחה לחייו. לימים גם עומרי סלע, ודרור תמיר, שניהם אחיניו, מונו כאפוטרופסים. עומרי השקיע הרבה מזמנו ומרצו בטיפול מסור בנדב. ב-1.8 אירעה תאונת דרכים קשה ביציאה ממענית. נמרוד שני נהרג בתאונה ונדב נפצע וסבל מפגיעות פנימיות. הוא לא התאושש מתאונה זו, ובעיקר ממותו של המטפל האהוב שלו ומפציעותיו. מצבו התדרדר מאד עד שנפטר ונגאל מיסוריו. נדב ימצא מעתה מרגוע לנפשו ולגופו באדמת מענית שכה אהב. תנחומים לבני המשפחה.

רינה ברקת, ארכיון מענית.

אשה קטנה גדולה – עוד מילים לזכרה של נאוה פלד

נאוה'לה, כך היית בפי. קצת הילדה עם קלילות הגוף והתנועה, הבישנות, רגשנית ומתרגשת עד דמעות. והצחוק הקטן, לצד ההקשבה, הרצינות והמסירות הבלתי נדלית. ככה צנועה ולא מתימרת, שהטיבה עימי ועם כל כך הרבה אנשים. עובדת בחסד. עם ידים ולב עבדת עם גופי, בנתינה שקטה ויוקדת. כל גופך השתתף בטיפול – ידיים, רגליים וברכיים ואת זה הגוף לא ישכח. ובין לבין שיחות קטנות ואינטימיות עלינו, על הילדים והנכדים. כשבאחת מהן העליתי בפניך את האפשרות לתעד ולצלם את מפעל חיך, את צחקת צחוק קטן של מבוכה ושאלת את מי זה יעניין? ואני ניסיתי לשכנעך עד כמה את מחוללת ניסים, עד כמה עבודתך מקורית ויחודית. תמיד נחמה של כל כך הרבה אנשים שידעו כאב ונאוה תצליח להוציא אותם מזה!! לא שכנעתי אותך. נאוה, כשחלית היו כמה מפגשים מרעננים לשתינו. היית אופטימית, וחיפשתם, את ויוסי, דרכים שיקלו עליך. נאוהלה אזכור אותך תמיד עם ההומור- חיוך משובב, קלילות הגוף לצד עוצמה והתמסרות "אשה קטנה גדולה"

ליאת כרמון

שבת שלום. נילי